

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-281-286

Драна Марина Валеріївна,
аспірантка кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
mdranaia@cuspu.edu.ua
ORCID ID: 0009-0004-1595-0874

СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті розглянуто завдання та принципи формування й реалізації державної регіональної політики України в сучасних умовах воєнних викликів і євроінтеграційних прагнень. Автор ставить за мету визначити концептуальну систему принципів регіональної політики, яка забезпечує баланс стратегічних і тактичних орієнтирів, поєднання державних та локальних інтересів, а також сприяє ефективному управлінню розвитком територій.

Актуальність дослідження зумовлена значними міжрегіональними диспропорціями, необхідністю відновлення деокупованих територій, зміцнення місцевого самоврядування та потребою гармонізації політики з європейськими стандартами.

Обґрунтовано, що принципи виступають методологічними орієнтирами, забезпечують узгодженість і цілісність політики, формують основу для стратегічного планування, підвищують прозорість та легітимність рішень. У роботі систематизовано наукові підходи провідних дослідників до класифікації принципів регіональної політики, визначено їхні спільні та відмінні риси.

На основі аналізу законодавчої бази та наукових концепцій запропоновано систему принципів: цілісності держави, партнерства, субсидиарності, прозорості й підзвітності, рівності можливостей, комплексності, участі громадян, довгостроковості, ринкової орієнтації, програмно-цільового підходу та інтегрованості. Доведено, що їхнє впровадження забезпечує адаптивність політики до динамічних соціально-економічних і безпекових викликів, формує передумови сталого розвитку та соціальної згуртованості.

У висновках підкреслено, що система принципів державної регіональної політики не є декларативною конструкцією, а виконує роль функціонального інструменту публічного управління, спрямованого на забезпечення стратегічної узгодженості територіального розвитку з національними інтересами та європейськими інтеграційними орієнтирами України. Наголошено, що практична реалізація окреслених принципів створює інституційні передумови для модернізації економіки регіонів, забезпечення соціальної справедливості, консолідації суспільства і відновлення довіри громадян до влади. Зроблено висновок, що подальші дослідження у цій сфері мають сприяти формуванню комплексних моделей управління розвитком територій, здатних поєднати національні пріоритети з потребами громад та вимогами європейського простору.

Ключові слова: регіональна політика, державний регіональний розвиток, принципи регіональної політики, децентралізація, багаторівневе управління.

Drana M. SYSTEM OF PRINCIPLES FOR THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE REGIONAL POLICY

The article examines the objectives and principles of shaping and implementing the state regional policy of Ukraine under the current conditions of wartime challenges and European integration aspirations. The author aims to define a conceptual system of regional policy principles that ensures a balance between strategic and tactical guidelines, combines national and local interests, and promotes effective management of territorial development.

The relevance of the study is determined by significant interregional disparities, the necessity of restoring de-occupied territories, strengthening local self-government, and the need to harmonize policy with European standards. It is substantiated that principles serve as methodological benchmarks, ensure coherence and integrity of policy, form the basis for strategic planning, and enhance the transparency and legitimacy of decisions. The study systematizes scientific approaches of leading scholars to the classification of regional policy principles and identifies their common and distinctive features.

Based on an analysis of the legislative framework and scientific concepts, a system of principles is proposed: state integrity, partnership, subsidiarity, transparency and accountability, equal opportunities, complexity, public participation, long-term orientation, market orientation, program-targeted approach, and integration. It is demonstrated that their implementation ensures the adaptability of policy to dynamic socio-economic and security challenges, and creates the preconditions for sustainable development and social cohesion.

The conclusions emphasize that the system of principles of state regional policy is not a declarative construct but functions as a practical instrument of public administration aimed at ensuring the strategic coherence of territorial development with national interests and Ukraine's European integration priorities. It is noted that the practical implementation of these principles creates institutional prerequisites for regional economic modernization, social justice, social consolidation, and restoring public trust in government. It is concluded that further research in this area should contribute to the formation of comprehensive models of territorial development management capable of reconciling national priorities with the needs of communities and the requirements of the European space.

Keywords: regional policy, state regional development, principles of regional policy, decentralization, multi-level governance.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку України питання ефективного формування та
Випуск 18. 2025

© М.В.Драна, 2025

реалізації державної регіональної політики, визначення основних завдань і принципів її провадження, набуває особливої ваги. З огляду на значні соціально-економічні диспропорції між регіонами, складну геополітичну ситуацію, воєнні виклики та прагнення до євроінтеграції, саме регіональна політика стає одним із ключових інструментів забезпечення національної єдності, соціальної стабільності та сталого розвитку територій.

Державна регіональна політика - це не лише управлінська діяльність центральних та місцевих органів влади, а цілісна система принципів, механізмів та заходів, які мають забезпечити рівні умови для розвитку всіх територій держави. Її актуальність зумовлена необхідністю підтримки менш розвинених регіонів, стимулювання локального економічного зростання, зміцнення місцевого самоврядування, а також інтеграції окупованих і деокупованих територій у загальнодержавний простір.

Особливої уваги потребує узгодження державної регіональної політики України з європейськими стандартами, що є передумовою для повноцінного входження України до спільного європейського простору. Крім того, державна регіональна політика повинна бути чітко сформульована, прозора, справедлива та дієва - лише за таких умов вона може стати основою ефективного врядування та соціальної злагоди.

Таким чином, дослідження завдань і принципів формування та реалізації державної регіональної політики в Україні є не лише актуальним, а й необхідним для вироблення практичних рішень, здатних забезпечити збалансований розвиток усіх регіонів у післявоєнний період та в довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питання проблематики формування та реалізації державної регіональної політики приділено увагу у працях таких провідних науковців як В. Бодрова, П. Беленького, З. Бурик, П. Гальчинського, Б. Данилишина, М. Згуровського, М. Козоріз, Н. Кондратьєвої, О. Коротич, Ю. Макогона, І. Мансурова, С. Писаренко, В. Пухкого, С. Романюка, О. Челак, М. Чумаченка, О. Шевченко та інших.

Проте, сучасні реалії триваючих в державі процесів вимагають від науковців перегляду підходів до завдань та системи принципів формування та реалізації державної регіональної політики.

Метою статті є аналіз існуючих підходів до питання формування системи принципів державної регіональної політики, що визначають напрями територіального розвитку та дослідження нормативно-правового підґрунтя, необхідного для ефективного її формування та реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Держава виступає основним координатором всіх процесів що відбуваються у сфері формування та реалізації регіональної політики, тим самим забезпечуючи вирішення ряду важливих соціально-економічних викликів, які сприяють формування злагоджених суспільних відносин. У той же час, з урахуванням політики децентралізації, значна частина процесу планування розвитку територій покладається на органи місцевого самоврядування та територіальні громади. Враховуючи сучасні реалії і політичний напрямок розвитку регіонів, саме громади активно впливають на виявлення та розв'язання актуальних проблем на місцях. Запропонована сьогодні модель регіонального розвитку характеризується високим рівнем партнерської взаємодії, що суттєво сприяє прояву позитивних аспектів політики децентралізації.

На думку О.П. Челак, оскільки будь-який регіон країни є унікальним та неповторним, що зумовлено структурною неоднорідністю простору у природно-географічному, ресурсному, економічному, соціальному, етнічному та політичному аспектах, то будь-яку діяльність необхідно здійснювати з врахуванням комплексу інтересів та особливостей кожного з регіонів, пріоритетності існуючих там проблем. Тому важливо сформулювати єдині принципи регіональної політики держави, які б відображали тактичні і стратегічні орієнтири політики регіонального розвитку. Одні з них можуть бути незмінними протягом тривалого часу, а інші – змінюватись разом із ситуацією у державі [1, с. 217].

З огляду на цю думку автора, варто відзначити, що у сучасних умовах багаторівневого управління розвитком територій важливо забезпечити системну узгодженість між стратегічними та тактичними орієнтирами державної регіональної політики. Цю функцію покликані виконувати основоположні принципи державної політики регіонального розвитку, які виступають методологічними орієнтирами, об'єднуючи довгострокове бачення з коротко- та середньостроковими управлінськими діями.

З одного боку, стратегічні орієнтири охоплюють глобальні, перспективні цілі регіонального розвитку - такі як посилення економічної конкурентоспроможності регіонів, формування згуртованого соціального простору, зменшення міжрегіональних диспропорцій, інтеграція екологічної складової у регіональні стратегії. Ці завдання, як правило, фіксуються у ключових державних документах стратегічного характеру, зокрема у Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 [2].

З іншого боку, тактичні орієнтири пов'язані з поточними інструментами реалізації державної регіональної політики. Вони охоплюють конкретні управлінські рішення, дії, програми та ініціативи, спрямовані на досягнення стратегічних цілей у межах визначених часових рамок. Для їх ефективної реалізації застосовуються принципи, які безпосередньо впливають на сам механізми управління.

Представниця Національного інституту стратегічних досліджень Ольга Шевченко робить акцент на новітніх ключових рисах сучасної регіональної політики в Україні – чіткій систематизації принципів здійснення державної регіональної політики, врахування наслідків впливу реформи місцевого

самоврядування на державну регіональну політику, втілення підходів local development та place-based policy у регіональну політику, виділення різних типів територій як об'єктів регіональної політики. На її думку принципи реалізації державної регіональної політики стають основою для розроблення заходів з вирішення критичних проблем розвитку регіонів [3].

Тож формується розуміння, що досягти високого рівня ефективності реалізації державної регіональної політики стає можливим завдяки чіткій систематизації її принципів. Систематизовані принципи виступають не лише ідеологічною основою, але й практичним інструментом, що забезпечує цілісність, послідовність та результативність політики регіонального розвитку.

По-перше, систематизація принципів дозволяє забезпечити єдність підходів у реалізації політики на всіх рівнях державного управління. Це сприяє уникненню суперечностей між нормативно-правовими актами, стратегіями, програмами та практиками регіонального розвитку, а також формує стабільну методологічну базу для прийняття управлінських рішень.

По-друге, чітке структурування принципів підвищує ефективність механізмів управління, дозволяє обґрунтовано формулювати цілі, завдання, критерії результативності та забезпечує узгодженість між стратегіями державного та регіонального рівнів.

По-третє, прозорість принципів є важливим чинником зміцнення довіри до державної регіональної політики з боку громадянського суспільства. Вона забезпечує підзвітність органів влади, сприяє посиленню громадської активності у прийнятті рішень та створює передумови для підвищення якості публічного управління.

Крім того, систематизовані принципи виступають основою для збалансування інтересів центру та регіонів, що особливо актуально в умовах децентралізації. Вони дозволяють визначати чіткі межі відповідальності, правила розподілу ресурсів і створювати умови для більш гармонійного просторового розвитку.

І як результат - наявність чіткої та логічно узгодженої системи принципів забезпечує адаптивність державної регіональної політики до викликів і змін у соціально-економічному середовищі, зберігаючи при цьому стратегічну послідовність та цілеспрямованість її реалізації.

Законодавець, в нормі чинного Закону України «Про засади державної регіональної політики» № 156-19 від 05.02.2015, не оминув питання визначення системи принципів, на основі яких реалізується державна регіональна політика, а саме: законності, співробітництва, паритетності, відкритості, субсидіарності, координації, згуртованості, історичної спадкоємності, етнокультурного розвитку, сталого розвитку, об'єктивності, рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, інклюзивності, інтегрованого розвитку [4].

В ході дослідження питання реформування системи публічного управління З.М. Бурик відзначає, що будь-яка діяльність повинна проводитися на основі певних принципів. В процесі реформування публічного управління існують основоположні принципи, що слугують векторами розвитку державного управління в сучасних умовах. До таких принципів науковиця відносить: принцип «сервісних відносин»; принцип «конкурентності публічних послуг»; принцип «мережевої побудови системи управління»; принцип «незалежної оцінки якості публічних послуг»; принцип «оптимізації технологічного ланцюга щодо надання публічних послуг»; принцип гнучкого поєднання різних управлінських методів, використання комплексного підходу та комбінація управлінських способів та прийомів [5, с. 8].

Вивчаючи наукові підходи до характеристики регіональної політики В.М. Пухкий наводить наступну класифікацію принципів реалізації державної регіональної політики: 1. Єдність регіональних і національних інтересів. 2. Першочергова турбота про населення регіону та оптимізація його соціальних, галузевих, підприємницьких, корпоративних і відомчих інтересів. 3. Нормативно-правова основа державної регіональної політики. 4. Узгодження місцевих, регіональних і національних завдань та інтересів. 5. Зосередження уваги на природно-екологічних, економіко-технологічних, етнічно-історичних, соціально-демографічних умовах та особливостях регіону. 6. Вивчення, підтримка та впровадження інноваційних проєктів і передового досвіду. 7. Вивчення можливостей і пошук оптимальних шляхів з метою досягнення відносно однакових темпів соціально-економічного розвитку регіонів і територіальних громад, а також забезпечення відповідних соціальних стандартів. 8. Об'єктивна оцінка регіонального та місцевого ресурсного забезпечення. 9. Порівняння взаємозв'язку і залежності параметрів соціальної справедливості з показниками національної ефективності. 10. Тісне вертикальне і горизонтальне співробітництво між органами державної, регіональної і місцевої влади [6, с. 8-9].

Як відзначає О.Б. Коротич, в меті реалізації державної регіональної політики України ключове місце посідає такий аспект, як «високий рівень якості життя». З огляду на це, вагоме значення має не тільки саме досягнення мети, а й шлях просування до неї, тож в основу державної регіональної політики України доцільно закласти цілісну систему принципів, що досить чітко окреслюють стратегічну лінію держави щодо управління розвитком внутрішніх територій країни, а також відображають зовнішню складову цієї політики: – пріоритет загальнодержавних інтересів; – урахування інтересів областей, районів, міст, селищ і сіл, а також їх громад; – вирівнювання ступеня розвитку внутрішніх територій виключно через вирішення конкретних регіональних проблем при забезпеченні істотного розвитку всіх регіонів; – стимулювання зусиль регіонів щодо забезпечення власного розвитку; – орієнтація на досягнення стратегічних цілей, що

охоплюють період, як мінімум, у 20 – 25 років; – законність; – справедливість; – забезпечення комплексного розвитку територій; – відповідальність держави та керівників державних органів влади за вплив на регіональний розвиток країни та ситуацію в регіонах; – захист інтересів та формування позитивного іміджу держави в інших державах; – урахування геополітичної ситуації та інтересів інших країн світу; – підтримка дружніх відносин із тими країнами, що мають вагомий вплив на розвиток держави та реалізацію її внутрішніх і зовнішніх інтересів [7, с. 156-157].

Грунтовний підхід до формування системи принципів, які закладатимуться в основу нової державної регіональної політики, враховуючи триваючі євроінтеграційні процеси та перебування держави у стані війни з російською федерацією, сприятиме вирішенню ряду стратегічно важливих завдань:

1. Забезпечення цілісності та узгодженості політики. Принципи формують єдину методологічну основу, яка дозволяє пов'язати різні напрями, рівні та інструменти регіональної політики. Це запобігає фрагментарності рішень і суперечностям між діями центральних та місцевих органів влади.

2. Підвищення ефективності управління. Завдяки чітко визначеним і структурованим принципам, процес ухвалення управлінських рішень стає більш раціональним, прозорим і прогнозованим. Це дає змогу ефективніше планувати, реалізовувати й оцінювати політику розвитку регіонів.

3. Сприяння стратегічному плануванню. Принципи служать орієнтирами для формування стратегій та програм розвитку територій.

4. Посилення легітимності та підзвітності. За умови, що принципи сформульовані прозоро і зрозуміло, це сприяє підвищенню довіри з боку громадськості та зацікавлених сторін до рішень органів влади, вони стають своєрідним «етичним каркасом» політики.

5. Адаптивність до викликів часу. Дієві принципи дозволяють гнучко адаптувати політику до нових соціально-економічних, екологічних або безпекових викликів. Вони є орієнтирами в умовах змін, забезпечуючи стабільність управлінської логіки.

Тож для вирішення визначених, стратегічно важливих для України завдань, пропонується наступна система принципів формування та реалізації державної регіональної політики:

Цілісності держави - це засадничий принцип, що передбачає забезпечення єдності політичного, економічного, правового та соціального простору країни під час формування й реалізації регіональної політики. Він спрямований на недопущення дезінтеграції територій, гармонізацію інтересів держави та регіонів, а також зміцнення національної єдності й просторової згуртованості України. Особливої актуальності принцип набуває в умовах викликів державній цілісності, зокрема в період збройної агресії та тимчасової окупації частини територій України. За цих умов реалізація регіональної політики має не лише стимулювати відновлення та розвиток постраждалих територій, а й слугувати інструментом зміцнення національної єдності, соціальної згуртованості та просторової інтеграції.

Принцип партнерства (паритетності) - є одним із ключових у сучасній державній регіональній політиці принципів регіональної політики, що передбачає взаємодію та співпрацю між органами влади, бізнесом, громадськістю та іншими суб'єктами з метою узгодженого планування й реалізації політики розвитку територій. Забезпечує спільну відповідальність, координацію дій і взаємодію між усіма зацікавленими сторонами в процесі розробки, реалізації, моніторингу та оцінки політики регіонального розвитку.

Субсидіарності - принцип регіональної політики, згідно з яким управлінські повноваження передаються на той рівень, який найближчий до громадянина та здатен ефективно їх реалізовувати. Гарантує оптимальний розподіл функцій між державою і місцевим самоврядуванням для досягнення балансу в системі багаторівневого управління. Він формує основу для розмежування відповідальності між органами державної влади та місцевого самоврядування, що є особливо важливим в умовах децентралізації; дозволяє уникнути дублювання повноважень, забезпечує ефективне використання ресурсів, сприяє розвитку ініціативності й самостійності територіальних громад; забезпечує раціональний розподіл функцій у вертикалі управління та дозволяє територіям розвиватися відповідно до власного потенціалу й потреб, не порушуючи цілісності державної політики.

Прозорості і підзвітності - принцип регіональної політики, який вимагає відкритості дій органів влади та обов'язку звітувати перед суспільством і державою за прийняті рішення, витрачені ресурси та досягнуті результати. Сприяє довірі, ефективності та участі громадян у процесі управління розвитком територій. Особливої ваги цей принцип набуває під час реалізації програм співфінансування, розподілу коштів державного та місцевих бюджетів, а також у процесі стратегічного планування розвитку регіонів, що вимагає широкого суспільного консенсусу та легітимності управлінських рішень.

Рівності можливостей - принцип регіональної політики, що передбачає забезпечення справедливих умов для доступу всіх регіонів та соціальних груп до ресурсів, послуг і можливостей розвитку, незалежно від їхньої територіальної, економічної чи соціальної ситуації. Принцип рівності можливостей є також важливою складовою європейського підходу до регіонального розвитку, в основі якого лежить ідея територіальної справедливості. У контексті розвитку української державності його реалізація набуває особливої актуальності з огляду на значну диференціацію між регіонами, урбанізаційні та демографічні виклики, а також наслідки воєнних дій.

Комплексність - принцип регіональної політики, що передбачає врахування взаємопов'язаних

економічних, соціальних, екологічних, просторових та інституційних чинників під час планування й реалізації заходів розвитку територій. Комплексний підхід дозволяє формувати стратегічно обґрунтовані програми розвитку, які не зосереджуються на одному аспекті (наприклад, лише на економіці чи лише на екології), а забезпечують системне й довготривале покращення умов життя населення регіону. Особливо актуальним принцип комплексності є при реалізації інтегрованого територіального розвитку, а також у процесі підготовки стратегій розвитку громад, які мають охоплювати всі сфери життєдіяльності - від медицини й освіти до зайнятості та просторового планування. Таким чином, принцип комплексності є запорукою того, що регіональна політика не буде фрагментарною чи однобічною, а навпаки - сприятиме системному, збалансованому та ефективному розвитку територій.

Участь громадськості - принцип регіональної політики, що передбачає активне залучення громадян, організацій та інших зацікавлених сторін до всіх етапів формування й реалізації політики розвитку територій задля підвищення ефективності, прозорості й соціальної підтримки прийнятих рішень. Сутність принципу полягає в тому, що громадськість не є лише об'єктом впливу державної політики, а активним учасником управлінських процесів, здатним впливати на прийняття рішень, формулювання цілей і механізмів реалізації політики. Це дозволяє краще враховувати потреби, інтереси та особливості кожної території, забезпечує прозорість, підзвітність і довіру до органів влади. Завдяки цьому принципу також формує відчуття причетності до змін серед місцевого населення.

Довгостроковість - є одним із системоутворюючих принципів регіональної політики, що передбачає стратегічне планування розвитку територій на тривалий період із урахуванням перспективних цілей, ресурсів і викликів, спрямоване на досягнення сталих і передбачуваних результатів. Його сутність полягає в тому, що розвиток територій має здійснюватися на основі стратегічного бачення, з урахуванням довгострокових цілей, тенденцій і викликів, а не лише поточних проблем і тактичних рішень. Його дотримання дозволяє уникнути фрагментарності, ситуативності та популізму в регіональному управлінні.

Ринкова орієнтація - принцип регіональної політики, що передбачає формування умов для вільного функціонування ринку, розвитку конкуренції, підприємництва та залучення приватних інвестицій як основи економічного зростання територій. Цей принцип ґрунтується на розумінні, що держава не повинна заміщати ринок, а має створювати сприятливі умови для його функціонування у регіонах. Мета - не пряме втручання, а стимулювання активності приватного сектора, підтримка малого й середнього бізнесу, залучення інвестицій, формування ефективного ринкового середовища в усіх територіях. Його дотримання забезпечує гнучкість регіональної політики, адаптацію до динамічних змін економічного середовища та зростання інвестиційної привабливості територій.

Принцип програмно-цільового підходу - є одним із ключових інструментальних принципів регіональної політики, що передбачає розробку і реалізацію чітко структурованих програм, орієнтованих на досягнення конкретних цілей розвитку територій з використанням визначених ресурсів, термінів і механізмів оцінювання результатів. Цей принцип забезпечує фінансову дисципліну, адже кожна програма повинна мати обґрунтоване бюджетне наповнення та чітку систему звітування. Він сприяє впровадженню результативного управління, в основі якого закладено - не сам процес, а досягнутий результат.

Принцип інтегрованості - принцип регіональної політики, що передбачає узгодження дій, стратегій і ресурсів між секторами, рівнями влади та суб'єктами задля досягнення комплексного, збалансованого й ефективного розвитку територій. Особливо актуальний принцип набуває в умовах реалізації Стратегії регіонального розвитку України, яка передбачає створення інтегрованих проєктів, що одночасно вирішують низку проблем - наприклад, розвиток транспортної інфраструктури, підвищення енергоефективності й створення робочих місць у межах однієї програми. Таким чином, цей принцип забезпечує узгодженість, ефективність та багатовимірність регіональної політики, що дає змогу досягати комплексних результатів на користь сталого територіального розвитку.

Висновки. Система принципів формування та реалізації державної регіональної політики виступає фундаментальним концептуальним та нормативним каркасом, що визначає спрямованість, ефективність і результативність усіх управлінських рішень у сфері розвитку територій. Її структурна складність і багатовимірність зумовлені необхідністю врахування політичних, економічних, соціальних, екологічних, просторових і інституційних чинників, які формують сучасне середовище регіонального розвитку. Проведений аналіз показав, що принципи регіональної політики не лише визначають зміст державного впливу, а й орієнтують систему управління на досягнення стратегічних і тактичних цілей: від забезпечення цілісності держави, субсидіарності та прозорості до довгостроковості, інтегрованості, партнерства й участі громадськості.

Таким чином, система принципів не є сукупністю формальних декларацій, а виконує роль функціонального інструменту публічного управління, що дозволяє забезпечити стратегічну узгодженість регіонального розвитку з національними інтересами, потребами громад та викликами сучасності. Її цілісність, логічна взаємопов'язаність і гнучкість визначають якість реалізації державної регіональної політики в умовах багаторівневого врядування, децентралізації та євроінтеграції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Челак О.П. Регіональна політика як складова державної політики сучасних країн. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 56. С. 211-219. URL:

<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4d1a7426-98bd-43ee-abe0-ee89e277aa51/content>

2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

3. Шевченко О. Місцевий розвиток та регіональна політика в Україні та за кордоном. Національний інститут стратегічних досліджень. 29.04.2021. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd/principi-realizacii-derzhavnoi-regionalnoi-politiki-stayut-osnovoyu-dlya>

4. Про засади державної регіональної політики. Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#top>

5. Бурик З.М. Реформування системи публічного управління в Україні. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2021. №4. URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2021-4-7551>

6. Пухкий В.М. Принципи і механізми реалізації державної регіональної політики. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 11. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/5045>

7. Коротич О.Б. Принципи державної регіональної політики. *Актуальні проблеми державного управління*. 2009. № 2. С. 156-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_2_20

REFERENCES:

1. Chelak, O.P. (2015). Rehionalna polityka yak skladova derzhavnoi polityky suchasnykh krain. [Regional policy as a component of state policy of modern countries]. *Aktualni problemy polityky*. Vyp. 56. 211-219. Retrieved from: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4d1a7426-98bd-43ee-abe0-ee89e277aa51/content> [in Ukrainian].

2. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021-2027 roky. (2020, August 5). [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №695*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

3. Shevchenko, O. (2021, April 29). Mistsevyi rozvytok ta rehionalna polityka v Ukraini ta za kordonom. [Local development and regional policy in Ukraine and abroad]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd/principi-realizacii-derzhavnoi-regionalnoi-politiki-stayut-osnovoyu-dlya> [in Ukrainian].

4. Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky. (2015, February 5). [On the principles of state regional policy]. *Zakon Ukrainy №156-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#top> [in Ukrainian].

5. Buryk, Z.M. (2021). Reformuvannia systemy publichnoho upravlinnia v Ukraini. [Reforming the public administration system in Ukraine]. *Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka*. №4. Retrieved from: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2021-4-7551> [in Ukrainian].

6. Pukhkyi, V.M. (2024). Pryntsypy i mekhanizmy realizatsii derzhavnoi rehionalnoi polityky. [Principles and mechanisms for implementing state regional policy]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. №11. Retrieved from: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/5045> [in Ukrainian].

7. Korotych, O.B. (2009). Pryntsypy derzhavnoi rehionalnoi polityky. [Principles of state regional policy]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*. №2. 156-162. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_2_20 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 13.06.2025

УДК 343.9:341.1/.8(477)

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-286-291

Красій Марія Омелянівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

kmariia@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-8752-7371

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ ЯК ОСНОВА ЗОВНІШНЬОЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

У статті досліджується поняття міжнародного договору як ключової правової форми міжнародних відносин. Визначено, що міжнародний договір є формальною угодою між суб'єктами міжнародного права, яка регулюється нормами міжнародного публічного права. Розглянуто термінологічні особливості, зокрема використання синонімічних понять, таких як «конвенція», «пакт», «трактат» тощо. Акцентовано увагу на важливості міжнародних договорів для правового забезпечення міжнародного співробітництва, стабільності міжнародного правопорядку та національних інтересів держав. Окрему увагу приділено впливу міжнародних договорів на національне кримінальне законодавство